

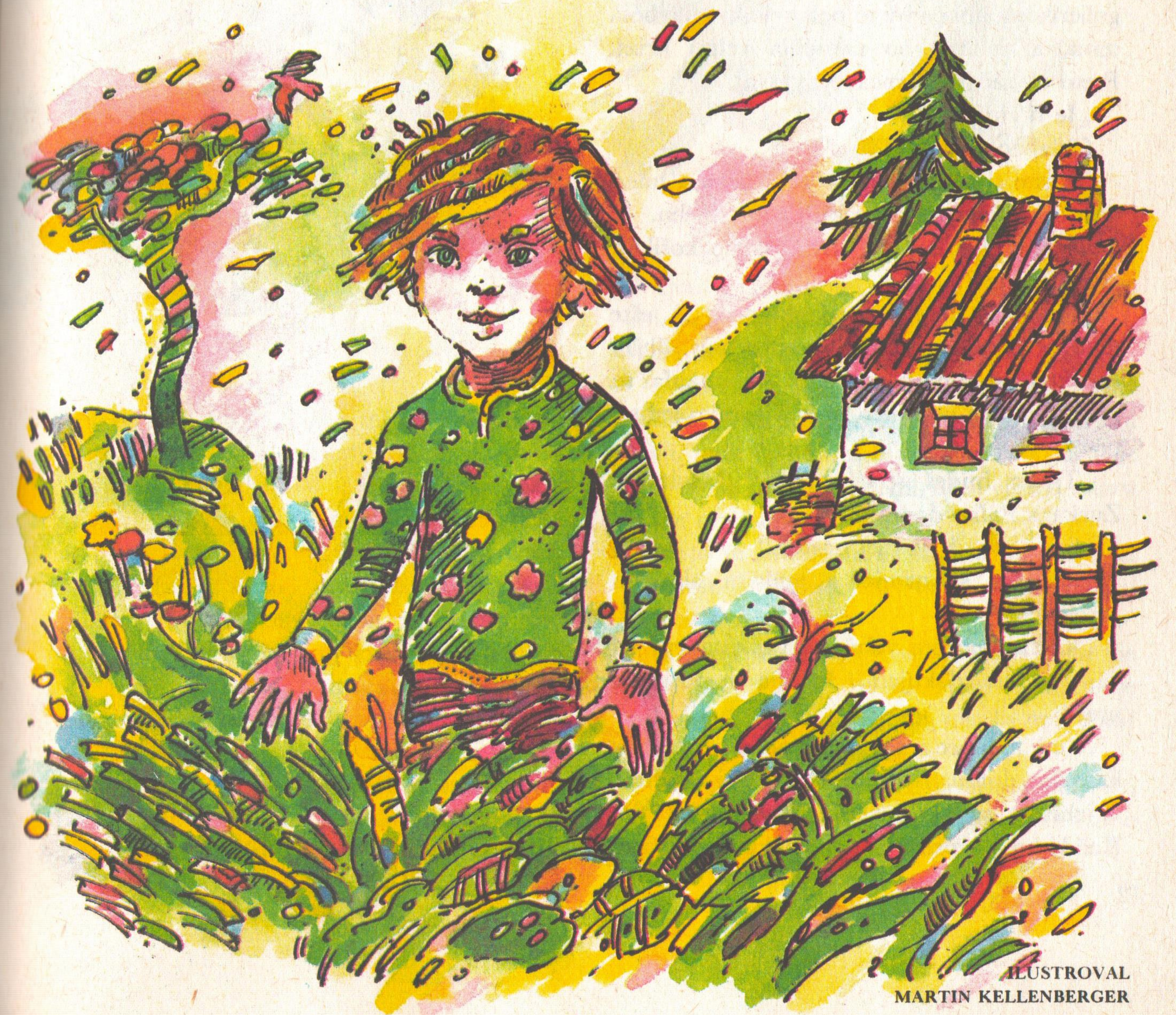
Slniečko 8

ROČNÍK XVI. (XXXVIII.)

APRÍL 1984

3 Kčs

O chlapcovi, čo prinášal jar ANTON HABOVŠTIAK Jeden košíkár živil si rodinu tak, že roky plietol pre gazdov väčšie i menšie košíky. V jeho dome sa žilo skromne, skôr v chudobe ako v dajakom prebytku. A predsa aj s tým málom, čo sa v ňom našlo, vďačne sa podelili s druhými.

ILUSTROVAL
MARTIN KELLENBERGER

Raz na konci zimy, keď sa už jar mala zjaviť každý deň, sedela celá rodina pri stole a ujedala si z čierneho chlebaka. Vonku bola zima, ponad strechu fičal mrazivý vietor. Vtom ktosi zaklopal na dvere.

„Mama, ktosi klope,“ ozval sa malý Paľko.

Zuzka, jeho sestra, nepovedala nič, len zaraz skočila ku dverám.

„Tatko, mamka,“ kričí, „pozrite, aký pekný chlapček k nám prišiel! A je celý premrznutý. Môžem ho pustiť dovnútra?“

Rodičia privolili a chlapec vošiel do izby. Bol veľmi pekný. Mal belasé oči a svetlé vlásky a na sebe zelenú košieľku s bielym golierikom, ani čo by to boli kvietky. Ale bola tenučká, istotne ho nemohla veľmi hriať. Preto sa začali chlapca vypytovať:

„Je ti zima?“

Chlapec prisvedčil.

„A iste si aj hladný,“ vraví Zuzka a hneď aj núka chlapca svojim kúšikom chleba.

„A kto si, chlapče?“ pýta sa ho košíkár. „Odkiaľ ideš?“

„Idem už dlho,“ vraví chlapec. „A ešte dlho pôjdem, lebo mám pred sebou dlhšiu cestu, ako som prešiel doteraz. Aj ponáhľať sa musím, nikde nesmiem ostať viac ako jedinu noc.“

„Takže budeš spať u nás,“ zašvitorila Zuzka a Paľko dodal:

„So mnou. V jednej posteli.“

Chlapček sa usmial a tenkým hláskom prisvedčil:

„Keď ma chcete, vďaka u vás ostanem. Aj vám pekne ďakujem, že ma neposielate preč.“

A tak chlapec v ten večer neodišiel z košíkárneho domu. No sotva si všetci políhali, v izbe sa začalo rozlievať príjemné teplo. Každý ho čoskoro cítil. Ani vonku viac nefičal

vietor, skôr sa im zdalo, že odkiaľsi zďaleka prichodia krásne, nezvyčajné tóny. I spev bolo počuť, i vôňa sa šírila. Celkom taká, akoby rozkvitali konvalinky, voňavé fialôčky alebo veľké biele ľalie. Paľko hneď zaspal, ale Zuzka nie a nie usnúť. Akože aj mohla spať, keď začula tie nôty a keď ešte aj zreteľne počula, že okolo ich domu čosi príjemne zuní:

„Zum, zum, zum...“

Príjemné zvuky silneli čoraz väčšmi, stáby včielky a čmeliaky poletovali popod oblaky. O chvíľu sa rozštetotali lastovičky a s nimi aj ďalšie vtáčiky. Zuzka zobudila brata a vraví mu:

„Zobuď sa a počúvaj, ako ktosi krásne nôti pod oblakom.“

Paľko sa prebudil a pobehol k oblaku. Ako sa deti k nemu približovali, tma sa z izby vytrácala a vonku bolo stále viac a viac svetla. Vtedy aj so sestrou zazrel, ako chlapček, čo k nim večer prišiel, práve vychádza dverami a berie si do ruky paličku. Potom pomalým krokom podišiel k oblaku, ani čo by ho mali deti vidieť a počuť. A tie veru nevydržali, aby sa ho nespýtali:

„A ty kamže, kam, teraz po polnoci? Azda ti je u nás zle?“

Chlapec sa usmial, pokrútil hlavou:

„Ej, dobre mi je. Už dávno mi tak nebolo. Ale teraz už musím ísť. Chrobáčky a vtáčiky

si prišli po mňa, aby som šiel ďalej. Nuž musím ísť splniť to, čo je ich vôľa. Aj kvety mi už rozkvitli na cestu, pozrite, aké sú len krásne a koľko ich je dookola!“

Paľko so Zuzkou iba ústa otvárali, keď videli, koľko kvetov je pod ich oblakom.

„Vidíte, že musím odísť,“ vravel chlapec. „Som jar.“

Deti sa smutne pozerali na krásneho chlapca. Bolo im ľúto, že musí od nich odísť. A ten akoby im čítal myšlienky, vraví:

„Nesmútte za mnou, istotne k vám ešte prídem. Veď každý rok prejdem aj po vašom kraji, inak by sa ani u vás nezačala jar. Ale aby ste na mňa nezabudli, dám vám do daru jeden stromček.“

Nato sa zohol a z ničoho nič zasadil pod oblakom stromček, ktorý sa už o chvíľu začal dvíhať nahor.

„Darujem vám ho,“ vraví chlapec „Ale nie je to taký strom ako iné stromy. Tento je vzácnejší, lebo vám bude rok čo rok rodiť také ovocie, aké si zaželáte.“

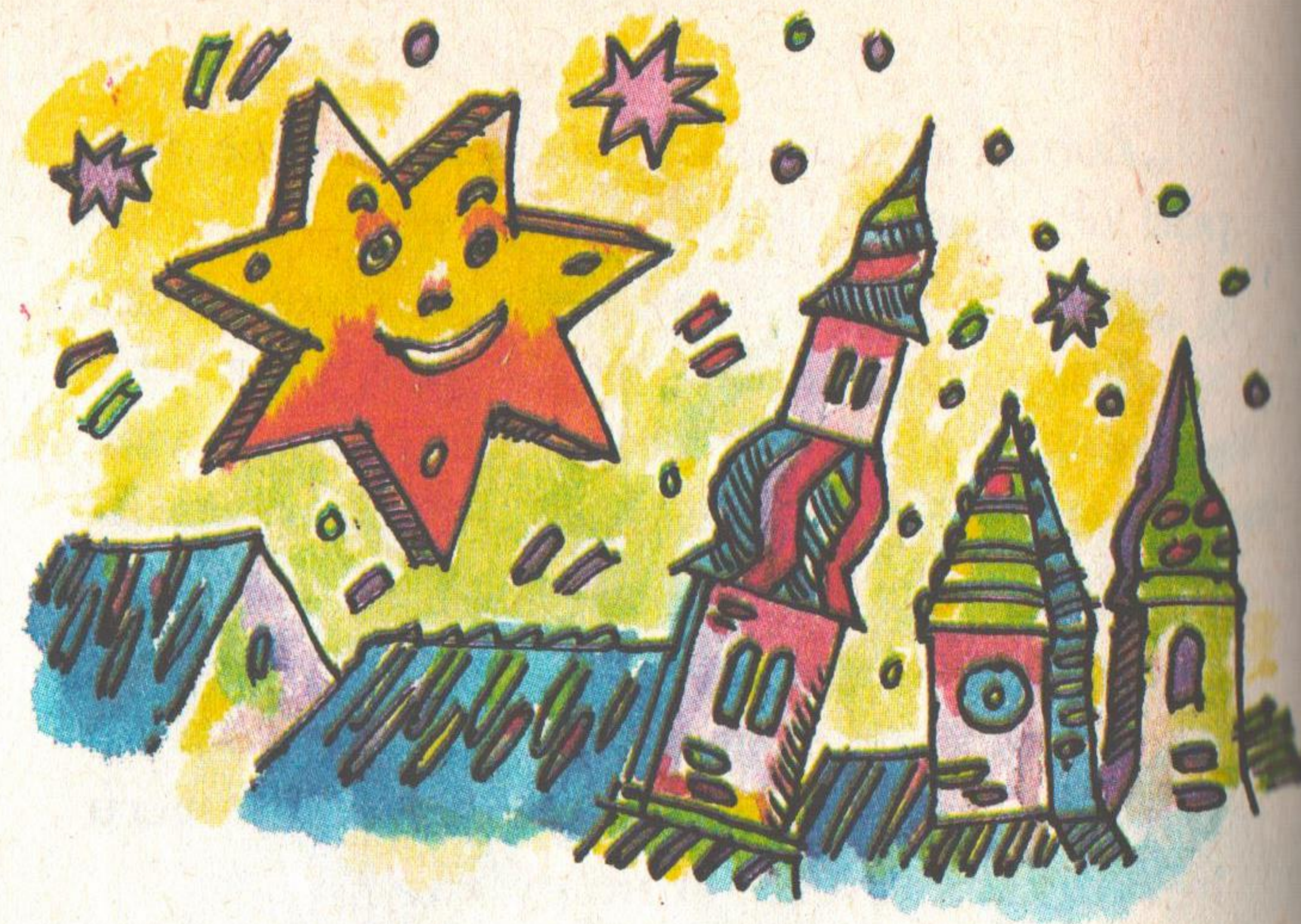
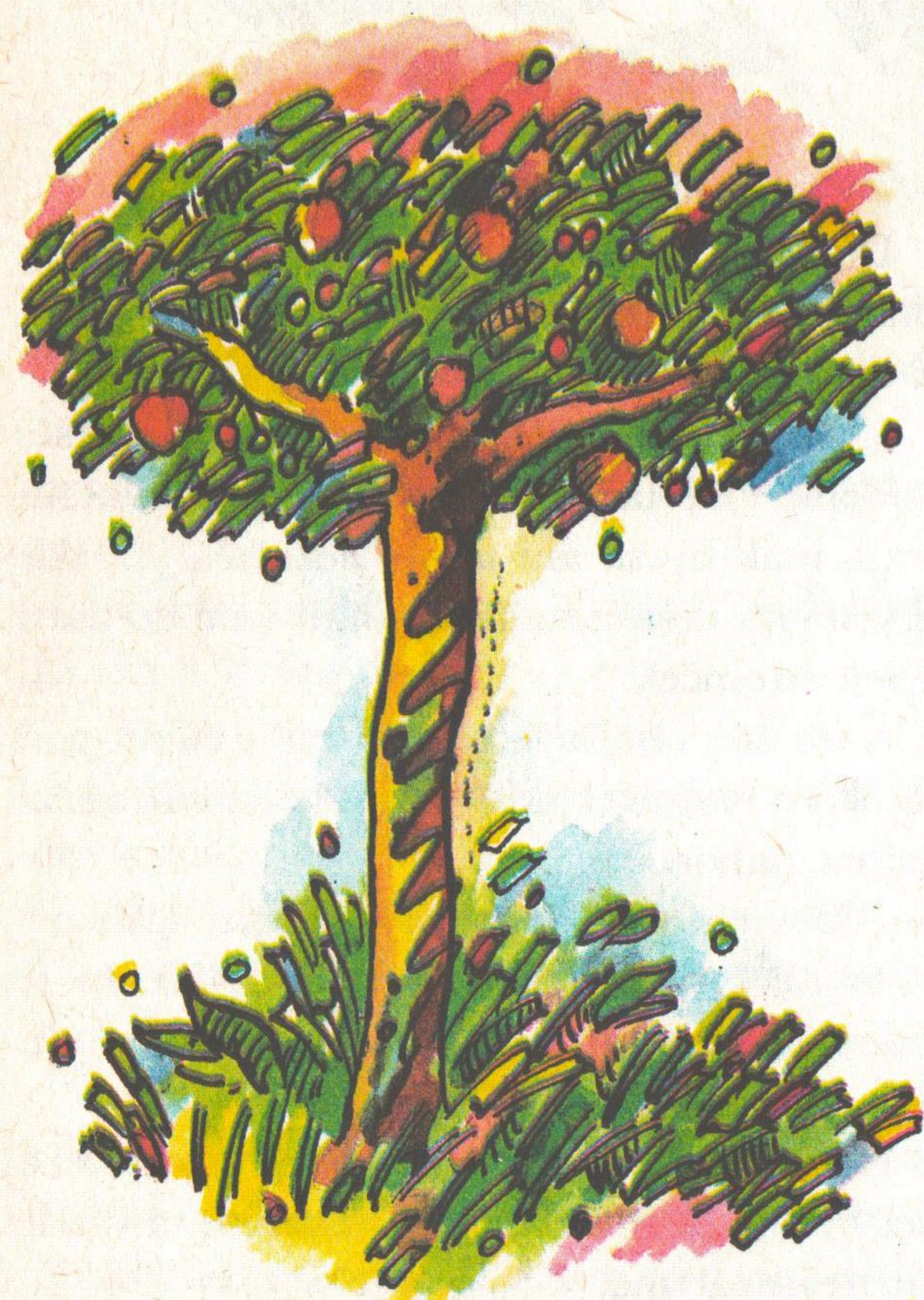
Hneď nato sa chlapec pobral preč. Ako šiel, vonku sa stmievalo, až nakoniec sa všade rozprestrela tma.

Deti sa vrátili do postele a čoskoro pozaspávali. Ten chlapec im však neschodil z umu. Ešte aj vo sne sa im zdalo, že sa na ne ustavične pozerá svojimi krásnymi očami.

Ráno, len čo sa Zuzka zobudila, už volá: „Braček, vstávaj, pozrieme sa na náš stromček.“

Paľko vyskočil z postele a utekal k obluku. Ako sa naň díval, stromček sa zazelenal, čochvíľa aj zakvitol, stáby ho dakto vyobliekal do bielych šiat. Deti sa mu prenáramne tešili, ale najväčšmi boli rady vtedy, keď sa na ňom zjavilo ovocie, aké si len zažiadali. Stačilo iba povedať, aby boli na ňom červené jabĺčka alebo sladučké čerešne či iné ovocie, a konáre sa zaraz lámali pod ťarchou krásnych plodov.

Taký, hľa, to bol strom!

Ozvi sa mi

MILAN RÚFUS

Ozvi sa mi, pesnička!
Dala mi ťa mamička.
A jej mame zas jej mama.
Mäkučka si ako zamat.
Od neznáma do neznáma
ako hviezda ideš s nami,
všetkých sestier sestrička.

Pekne prosím, ozvi sa mi,
ozvi sa mi, pesnička!

Každý deň, keď nad strechami
vyšli hviezdy veľiké,
mamka mi ťa darovala.

A ja, že som ešte malá,
zaspievam ťa bábike.

Drozdy

JOZEF PAVLOVIČ

Jarné slnko si oprelo o zem svoje hrejivé dlane. Usilovní susedia vyrojili sa ako včeličky za domy do záhradiek.

Aj Lackov otec chystá hriadku, kým mama sa poberá s malým Lackom k záhradníkovi do susednej ulice.

„Dobry deň, pán Kančev, potrebovali by sme kalerábovú plantu.“

„Kolko?“

„Tak päťdesiat kusov.“

Záhradník nadvihol vrch nízkeho skleníka a navyťahoval z kyprej zeme požadované množstvo priesad.

Za skleníkom stojí stará šopa, opiera sa o ňu nevysoká kôpka polámaných debničiek. Z vrchnej vyletel čierny vták.

„Vtáčik!“ vykrikuje prekvapený Lacko.

„Drozdy tam majú mladé,“ povie záhradník.

„Môžem sa na ne pozrieť?“

„Prečo by si nemohol?“

Ochranca prírody

JÚLIA MIKUŠOVÁ

„Musím ísť na to rozumne a ostražito,“ povedal si kocúr Čičko. Vzápätí natiahol labky, uši pritisol tesne k hlave, zježil fúzy a začal sa pomaly zakrádať popri plote. O chvíľu opatrne vyzrel za roh. To nepriateľské čudo, ktoré ho vyrušilo z príjemného spánku na teplom jarnom slniečku, sa ešte stále zmietalo pod bránou.

„Veď ťa ja dostanem,“ zašepkal Čičko a zakrádal sa dopredu. Trochu sa plazil a urobil prískok sprava. Potom prikrčil chrbát, odrazil sa a — bum! Oškrel si pazúriky na tvrdom betóne a biele čudo sa mu vysmieva o kúsok ďalej.

„Nech si, čo si, dolapím ťa,“ skrí-

kol Čičko a už sá aj hnal ulicou za nepriateľom. Ale vietor, ktorý sa hral s lastovičkou z papiera, čo si z vytrhnutej stránky písanky urobili deti, bol rýchlejší. Fúkal, hvízdal, nadnášal kúsok papiera a krútil ním nad chodníkom. No Čičko sa nevzdával. Bežal, skákal, zlostne švihal chvostom napravo i naľavo. Vtom vietor lastovičku chytil, nadniesol ju a posadil rovno doprostred mláky. Čičko neváhal, vrhol sa na nepriateľa a zaťal doň zuby. Špinavá voda sa rozprskla, blato mu zašpinilo labky aj čistý kožuštek, na ktorý bol taký pyšný.

„Fuj, s tým sa musí čosi robiť,“ prskal Čičko, keď zlostne kráčal ulicou domov a v zuboch niesol pokrčenú lastovičku. „Nebude sa mi tu hocikto motať.“

Hneď nato ponavštevoval všetkých svojich priateľov a spolu s nimi vymyslel veľký plán.

Keď sa slniečko na druhý deň zobudilo a pohladilo teplými lúčmi Čičkovu ulicu, zbadalo čosi zvláštne. Po čistých chodníkoch sa vážne prechádzali mačky. Ak chodec, ktorý šiel okolo, náhodou čosi stratil, papierik z nanuku alebo žuvačky, mačka ho schytila a niesla za nevšímavým majiteľom, až kým mu to neodniesla rovno pred jeho dvere.

Či je to naozaj tak — nevedno. Ale ulica, v ktorej býva kocúr Čičko, je už dlhší čas skutočne čistá, čistučká.

Lacko pristúpil bližšie, aby videl dnu do hniezda.

„Ale mláďat sa nedotýkaj!“ prísne pozrie naňho mama. „Ani debničky!“

Potom sa mama zahovorila s pánom Kančevom, čo treba sadiť skôr, že s paprikou a rajčinami najlepšie počkať až do zmrzláňov. Lacko zatiaľ hladkal očami štyri holániky hmýriace sa v hebkom páperí. Celou cestou mame vyčítal, že tam ešte nezostali, prečo sa odvsadial ponáhľa.

Ukázalo sa, že sadeničiek je málo. Aby sa hriadka zaplnila, chýba rovných desať.

„Ja ich idem kúpiť, aby sa neminuli!“ ponúkne sa Lacko. Mama mu dala košík s peniazmi a už prášil.

„Prosím si ešte desať kalerábikov!“ vraví zadychčane. Jeho nohy stoja pred záhradníkom, no oči sú už pri debničkách.

„Chvíľu počkaj!“ vraví záhradník.

„A môžem sa zatiaľ pozerať na drozdy?“

„Môžeš.“

Stojí Lacko pri debničke a pozoruje, aké majú drozdíčatá široké zobáčiky.

„Škoda, že už musím ísť,“ povzdychne si odchádzajúc.

„Teba tak poslať niekam!“ povie Lackovi nedočkavý otec. Povkladal do napichaných jamôk prikúpené rastliny, hriadka je plná.

Na druhý deň kontroloval otec priesady. Všetky sa ujali, okrem jednej, ktorú dážďovka vtiahla do zeme.

Lacko sa rozbehol k záhradníkovi.

„Dobrý deň, ujo! Máte ešte kalerábiky?“

„Koľko?“

„Jeden.“

Záhradník sa usmeje. Pohladí Lacka drsnou rukou a povie:

„Ty chceš vidieť drozdy, však?“

Lacko prikývol.

„No pod! A keď uvidíš, že sa približuje mačka, odožeň ju, beštii! Stále sa tu obšmieta.“

Lacko sa s ujom záhradníkom dojednal a prišiel dávať pozor na drozdy aj v ďalší deň, ba aj v nasledujúci.

Potom však Lacko náhle ochorel, pár dní si poležal. Keď vyzdravel a prišiel poznove, hniezdo bolo prázdne.

„Kde sú?“ pýta sa Lacko skleslým hlasom. Má nedobré tušenie, že mačka za jeho neprítomnosti dosiahla svoje.

„Tam sú!“ ukáže záhradník. Jeden sedel na šope, druhý na plote.

„A ďalšie dva sú kde?“

„Možno sú už vo vašej záhrade,“ odvetil záhradník a Lacko je s jeho odpoveďou celkom spokojný.

Kde sa čo stalo

PAVOL ŠTEFÁNIK

Včera ráno v Trnave
šteklo mača túlavé.

Na Považí v Ilave
mraučal Dunčo pri káve.

V Novom Meste nad Váhom
do Dunaja spadol dom.

V Muráni a v Klenovci
jazdil bača na ovci.

A na juhu v Krupine
pisklo kozľa v škrapine.

V Medveďove, v Čalove
boli levy na love.

Neveríš mi? Choďte tam
a over si všetko sám!

Šťastie mlynárskeho dievčata

SLOVENSKÁ LUDOVÁ ROZPRÁVKA

Žilo raz mlynárske dievča, ktorému bolo lepšie než dobre, lebo malo otca i mať, čo si ho tak opatrovali, že krajšie už ani nemohli. Lenže mať mu raz večer uľahla do postele a ráno už nevstala.

Plakalo vtedy, chůďa, kadiaľ chodilo, a nebyť otca, nebodaj by sa i ono pobralo za materou. Ale otec si ho tíšil, ako len mohol, a keď pre robotu nemohol on, poslal za ním aspoň starého sluhu, aby ho na chvíľu zabavil. A veru ani jednému ani druhému to neprichodilo zaľahko, lebo sami by boli potrebovali niekoho, kto by im bol rozhovoril ich vlastný žiaľ.

Lenže ako odtekala mlynicou voda, zabúdal mlynár na nešťastie, čo ho postihlo. I dievča utešoval menej, ba neraz, keď ho zazrel s červenými očami i okríkol ho, nepekne naň pozrel, čo zas plače, keď nemá príčiny. A čo bolo len začas, stalo sa každý deň, keď si mlynár dovedol do domu druhú ženu. No vtedy už neokrikoval dievča on, zazerala naň macocha. A keby len zazerala-okríkala, ale neraz ani jest nedala. A keď si dievča prišlo samo pýtať, najprv ho vykmasala za vlasy a potom mu do mištičky naliala z toho, čo dávala statku.

Šlo sa vtedy dievča otcovi vyžalovať, ale ten, aby mal v dome pokoj, dal za pravdu macoche.

„Len ju počúvaj!“ napomenul dcéru.
„Dobre ti chce.“

Ale kdeže dobre.

Čím ďalej tým bolo dievčatu horšie. A pritom si nesadlo, nepostálo. Lež nech sa usilovalo, ako chcelo, z mlyna sa neprestajne ozýval macochin krik.

„Veďte mi pomôžte, otec môj,“ zašlo nešťastné dievča za otcom po druhý raz.

Ale ten iba hlavu sklonil a sám zažalostil.

„Akože ti, dcéra moja, pomôžem, keď tu niet pomoci. No ak ti je už tak zle, že ti už ani horšie nemôže byť, choď radšej, kam ťa oči povedú.“

„Veď by som ja už bola šla,“ vraví dcéra otcovi, „ale akože vás tu zanechám samotného.“

„Lepšie samotnému,“ odvetil otec smutne, „než s tebou. Aspoň nebudem vidieť, že si cudzia vo vlastnom dome.“

Počkalo dievča deň-dva a na tretí chcelo urobiť tak, ako mu otec poradil. Lež práve vtedy zabúchal na dvere najbohatší gazda z dediny:

„Ej, mlynár, a či by si nešiel ku mne na veselie? Dcéra sa mi vydáva.“

Nemal mlynár chuti ani do tanca, ani do spevu, ale macocha hneď áno, že prečo nie, a len čo gazda zavrel za sebou dvere, už sa aj začala pristrájať. Vtedy si i dievča vybralo sviatočnú šatku, aby sa prikrášlilo aj ono, ale macocha mu ju vytrhla z ruky a kričí:

„Azda si nemyslíš, daromnica, že pôjdeš s nami aj ty. Doma budeš! A nieže niekomu dačo dáš, pokiaľ budeme preč. Lebo ak to

urobíš, obe ruky ti poodtínam od samých pliec.“

Prikývlo dievča macoche, dvere na mlyne vo dvakrát zaprelo. Lež nestačilo od nich ešte ani odísť, už na ne búcha dajaký žobrák.

„Ej, dievčička, zľutuj sa nado mnou, podaruj mi trochu múky.“

Dievča na to:

„Keby som mohla, starý otec, dala by som vám aj za plnú kapsu, lež macocha zakázala.“

A žobrák zase:

„Aspoň za hrst, dievčička.“

Vtedy sa dievča rozplakalo.

„Netrápte ma, starý otec. Ak vám dám čo len štipôčku, macocha mi obe ruky odsekne.“

Ale žobrák je neodbytný.

„Veď ja nechcem zo súseku. Z tej mi daj, čo je roztrúsená po zemi.“

Dalo sa dievča uprosiť, nasypalo starcovi do kapsy zo zametenej múky, a nakoniec len toľko vraví:

„Ale na to dbajte, starý otec, aby ste ma pred nikým neprezradili. Lebo ak to urobíte, zle sa mi odmeníte.“

„Neboj sa ty, dievka moja,“ vraví žobrák. „Len tak urobím, aby sa ti vodilo lepšie ako doteraz.“

Upokojilo sa dievča, bránu zavrelo. A vtedy stariec vybral z kapsy za hrst darovanej múky a rozsypal ju rovno pred mlynom. Potom vnoril ruku do kapsy po druhý raz a začal sypať múku rovno po ceste, po ktorej šiel mlynár so ženou na veselie.

„A toto že je čo?!“ zhíkla macocha, keď sa brala zo svadobnej hostiny domov.

Mlynár sa zohol, pomrvil múku medzi prstami, privoňal a nechápavo pokrútil hlavou. Lež vtedy už macocha bežala, kadiaľ sa hadil múčny chodníček, a neprestala, kým nedobehla do mlyna. A tam nečakala, kým príde mlynár, nedala trasúcemu sa dievčatu vypovedať slovka, len rovno schytila sekeru a urobila to, čím sa mu vyhrážala.

„A teraz id', kde sa ti páči!“ sácala do chudery. „Niet tu viac miesta pre teba.“

Nechcelo dokaličené dievča, aby nešťastné-

mu otcovi puklo srdce od žiaľu, a tak počúvalo macochu. Šlo, kam ju tá postrčila.

Keď zastalo, len vidí, že je na brehu akejsi čudnej rieky, čo tečie i netečie, chladí i hreje.

„Nech je, aká je, vojdem do nej a viac z nej nevyjdem,“ vraví si dievča a vošlo do rieky. Voda mu siahala najprv po kolená, potom po pás, nakoniec po krk. No ako šlo ďalej, voda už nestúpala, ale sa tratila. O chvíľočku mu už bola len po pás, potom po kolená, napokon po členky. Chce dievča vojsť do rieky ešte raz, no vtedy si všimne, že ho už nič nebolí, veď ho už ani nemá čo, rany má také zacelené, akoby ani čerstvé neboli.

Keď sa tak stalo, myslí si začudované dievča, potom mi patrí žiť. A viac už na smrť nepomyslí, poberá sa preč. No ešte prv, ako to urobí, predsa len povie rieke:

„Ďakujem ti, riečka, že si mi spomohla. Ale bola by si mi ešte väčšmi, keby si ma bola nechala. Veď načože žiť takej ako mne. Beztak onedlho zahyniem od hladu.“

„Nezahynieš,“ vraví čudná rieka, „lebo bohatému nie dosť bohatstva, nešťastnému nie dosť nešťastia.“

„Ej, či mi len prorokuješ?“ zaúpela vystrašená dievčina. „Veď mne už dosiaľ bolo krivdy vrchovato.“

A s tým sa poberala preč.

Ide tak deň, ide noc, a keď jej už od hladu prichádzalo nejst, spomenula si, že ani ovca nemá ruky, a predsa od hladu neumrie. Nuž len čo zazrela jahodu, sklonila sa k zemi, ústami ju odtrhla. Keď zasa šla popod pláňku, natiahla sa na končeky prstov a odhryzla si z divého jablka alebo hrušky. Tak sa prechovala, až kým raz neprišla do veľkej záhrady, v ktorej bolo i jahôd, i stromov toľko, že sa ani porátať nedali.

„Čože budem ďalej chodiť,“ vraví si dievčina, „keď je tu všetkého nadostač.“

A hneď sa najedla jedného i druhého a potom sa ukryla do vysokej trávy. Na druhý deň prechádza sa v tej záhrade kráľovič a vidí, že jablká na najnižších konároch sú z vrchnej polovice celé, ale zospodu im polovica chýba. Čuduje sa tomu, uvažuje, ako je

to možné, a keď tú záhadu nevie rozlúštiť, ide za kráľom a pýta sa ho:

„Otec, a či ste počuli o takom zvierati, čo jablko zje i nezje?“

„Nepočul,“ odvetí kráľ. „Veď ako som aj mohol, keď takého zvierata niet.“

Vtedy kráľovič rozpovedal kráľovi, čo videl v záhrade.

„Keď je tak,“ hovorí kráľ, „choď tam ráno, vystriehni ho a zastrel.“

Pripravil si kráľovič tú najlepšiu kušu a ráno na svitaní pobral sa do záhrady. Lež

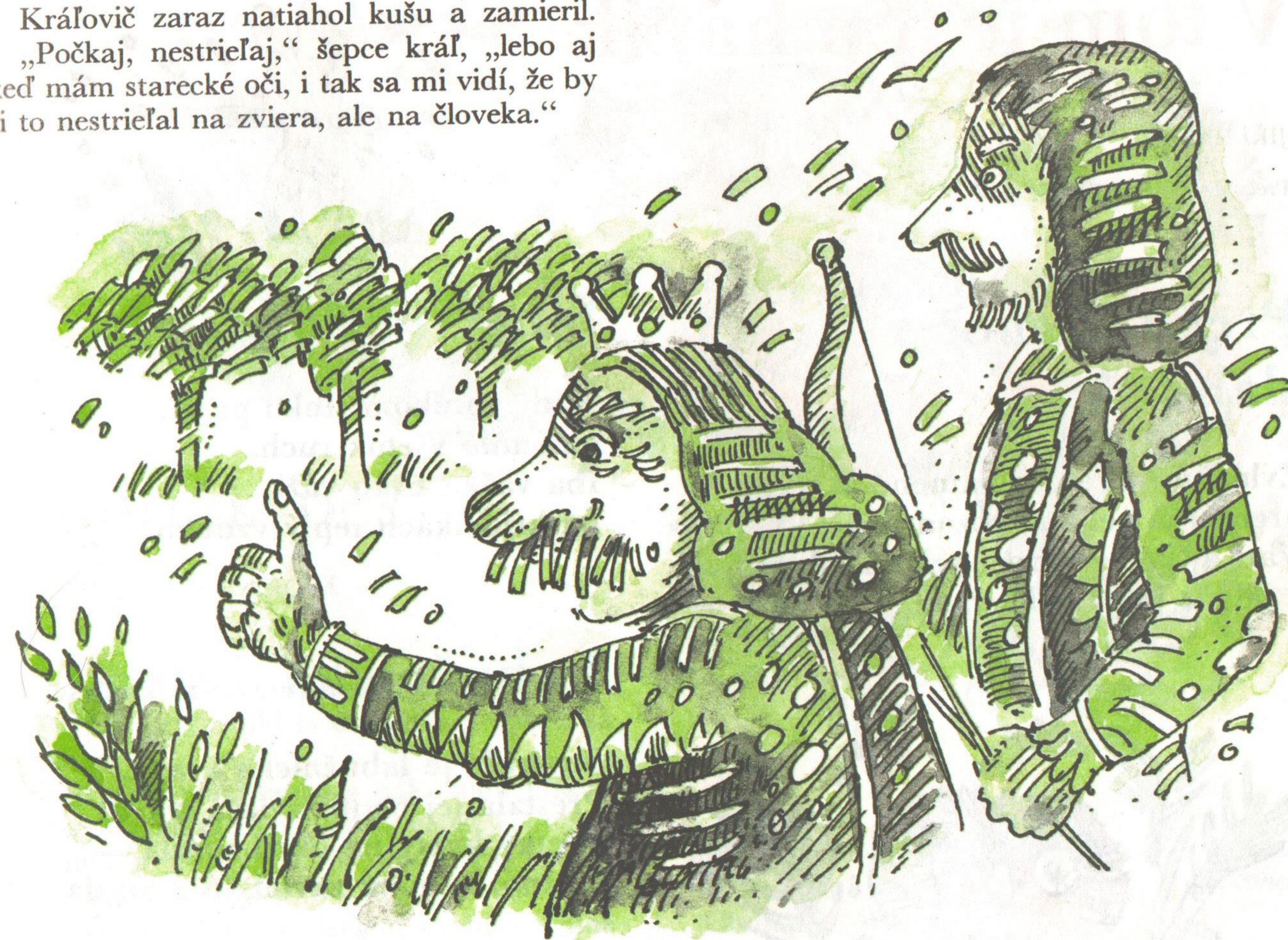
keď tam prišiel, jablká už boli poobhrýzané, a po zvierati ani chýru ani slychu.

A ako bolo prvý deň, stalo sa aj na druhý.

„Ej, syn môj,“ rozmrzel sa kráľ, „zlý si poľovník. Zajtra pôjdem s tebou. Možno sa dvom podarí, čo sa nevydarilo jednému.“

A naozaj. Len čo sa kráľ so synom vkradli do záhrady, zazreli pod jedným stromom akési čudné stvorenie.

Kráľovič zaraz natiahol kušu a zamieril. „Počkaj, nestrieľaj,“ šepce kráľ, „lebo aj keď mám starecké oči, i tak sa mi vidí, že by si to nestrieľal na zviera, ale na človeka.“

Sklonil kráľovič kušu a zakradol sa ta, kam predtým mieril. No vtedy ho už dievčina zbadala a rozbehla sa spod stromu preč. Lež ani kráľovič nelenil. Zaraz jej prehradil cestu.

„Prosím ťa, mládenec,“ trasia sa dievčina od strachu. „Nezabíjaj ma. Mne už i tak je nedobre.“

Lenže kráľovič na nič také ani nepomyslel. Veď od prekvapenia nad tým, čo videl, nemohol ústa zatvoriť, niežeby kušu vedel podvihnúť.

A nečudoval sa len on. I kráľ hľadel na bezrukú dievčinu, akoby to bolo iba dáke marivo, nie skaličený ľudský tvor. A keď sa na ňu dosť napozeral, zavolať dve najšikovnejšie komorné, aby ju odviekli do zámku. Tie ju tam nakrmili a napojili, a keď ju

vyobliekali do nových šiat, kráľovič onemel po druhý raz, lebo takú krásnu dievčinu v živote ešte nevidel. A veru daromne sa potom usiloval ju nevidieť. Kdekoľvek bol a čokoľvek robil, ustavične myslel iba na ňu.

„Otec, je čas, aby som sa oženil,“ povedal kráľovič otcovi.

„Keď ti taká vôľa, synak,“ odvetil kráľ, „nedbám. Len mi povedz, do ktorého kráľovstva mám poslať pytačov.“

„Do nijakého, otec môj,“ vraví kráľovič. „Lebo ja som si nevestu tu na zámku vybral.“

(Pokračovanie)

V podaní ONDREJA SLIACKEHO

V tom je ten háčik

JIŘÍ HAVEL

Prel. MARIÁN HEVEŠI

Prečo je more slané

Zvlnené more cez kamene skáče,
brehy má celkom rozodrané.
Vari aj preto v noci vzlyká, plače
a od slz je už celé slané.

V Zapadlove

Hovorila sova sove
na samote v Zapadlove:
„Líšky majú školenie!
Keď začuješ zvonenie,
nevolaj hned' o pomoc!
Budú dávať dobrú noc.“

Slnečný deň

Nad rybníkom slnko praží,
omámilo všetok ruch.
Iba vážka tíško váži
na krídelkách teplý vzduch.

Labužnícka krava

Strakuľa je labužnícka krava.
Prestala jej chutiť svieža tráva!
Všetky kvety na okolí spásla —
možno, že nám zavoňajú z masla.

V čom je háčik?

Na udičku púli oči
prekvapený ráčik.
Rozhutuje celé noci:
„Tak v tom je ten háčik!“

Chudák pes

MAGDALÉNA PROPPEROVÁ

Ležal pod lavičkou pred obchodom. Oškli-
vý, vyplznutý, chúlil sa do kľbka a triasol sa
od zimy.

Keď pribehla Manka s nákupnou taškou
v ruke, sťažka sa zdvihol, priateľsky jej oblizol
topánku a pozrel na ňu smutnými očami.
Boli kalné.

Znova si ľahol pod lavicu, akoby ho dlhé
státie unavilo, ňufák si položil na labky a už
tak zostal.

„Asi je chorý, veľmi sa ho nedotýkaj,“
povedala Manke pani Beránková. „Pozri, ako
sa trasie.“

„Je to tulák, čo s ním? Prišiel vraj po ceste
od Chlumu,“ odstrčil psa nohou dedo Hájek.
„Radšej ho nechaj tak. Beztak je to bastard!“

Pes sa posunul o kúsok ďalej, zaiste aby
niekomu neprekážal. Ležal a vdychoval vôňu
vychádzajúcu z obchodu.

„Je hladný, chudák,“ povedala pani Nová-
ková. „Určite nikoho nemá. Vraj ho nejakí
ľudia vyhodili z auta.“

„Starý Hrnčiar hodil doň včera skalu,“
pošepala Manke Hanka Beránková. „Videla
som to.“

Manke bolo do plaču.

Chudák pes. Trasie sa od zimy! Každú
chvíľu prší, a on sa nemá kde usušiť a zo-

hriať. Je hladný a kdekto ho ľutuje. Vari mu
niekto nemôže dať jesť? Každý len povie:
„Chudák!“ A to je všetko.

Manka stála v rade a rátala. Má so sebou
len dvadsaťpäť korún...

Keď nákup uložila do tašky, položila na
pult zostávajúce peniaze:

„Mohla by som dostať párka za dve päťde-
siat?“

„Práve tento malý sa na teba usmieva,“
povedala pani Veselá a zabalila ho do papie-
ra.

Manka vyšla z obchodu a mľaskla potichu
na psa:

„Pod' sem! Niečo ti dám! No pod', neboj
sa.“ Pes sa nedôverčivo zdvihol.

„Na!“ povedala Manka a rozbalila papier
s párkom.

Takú vôňu pes nevydržal. Chňapol po
párku a na dvakrát ho zhltol. Potom vďačne
oblizol Manke ruku a už sa od nej nepohol.

Šuchot

MÁRIA ĎURÍČKOVÁ

Janko otvoril oči a rozhliada sa po izbe. Nikde nikoho. Len na stoličke pri posteli lístok:

Išli sme na trh do mestečka, vrátíme sa okolo deviatej. Raňajky máš v kuchyni.

Byť takto zrána sám v chalupe, to je iné ako byť sám v bratislavskom byte. Tam je síce veľa dvier a oblokov, ale ty si sám, lebo všetko vyrukovalo von — do zamestnania, do školy, do škôlky. V chalupe je človek menej sám, všade je plno všelijakých živých bytostí. Za oblokom spievajú vtáci, a keď otvoríš dvere, vidíš, že trávnik pribehol až k nim. Za plotom ručí susedova Lisanka a popod vráta sa prepchala čiasli sliepka. Orech uprostred dvora kýva konármi a zhovára sa s vetríkom. Celkom veselo.

Janko si sadá k raňajkám. Neumyl sa, ani

neobliekol, nech je aspoň dajaká výhoda z toho, že musí byť sám. Kakao je sladké a ešte teplé, no pridá si za lyžičku cukru, nech je i ďalšia výhoda, keď už musí byť sám.

Odrazu šuchot v sporáku.

Večer by sa Janko hádam aj zľakol, ale teraz je deň. „Nezľaknem sa,“ vraví si a popíja kakao. V sporáku sa teraz v lete nekúri, isto ta vbehla nejaká myš. A popíja kakao ďalej.

V sporáku znova zašuchotalo.

Janko sa normálne myší nebojí, ale teraz, keď je sám, zisťuje, že sa ich predsa len troška bojí. No čo, zavolá si na pomoc Cicu, to je veľká poľovníčka. Každý deň uloví nejakú

myš a zakaždým sa príde s ňou ukázať, aby ju starká pochválila.

Chlapec otvorí dvere a volá:

„Cica, Cica, ccccc!“

Ale mačky nikde. Pravdaže, keď je tu najväčšmi potrebná, chodí si lárom-fárom!

V sporáku znova zašuchotalo.

Janko vezme kutáč a pokročí. Palcom a ukazovákom chytí porcelánovú guľôčku sporákových dvierok. Srdce mu bije až v hrdle. A možno to ani nie je myš, zide mu na um. Ako by myš vyliezla po hladkých modrých kachličkách a ako by sa dostala do sporáka? Možno to bude dačo iné, dačo, nevedno čo. Hádam by mal počkať, kým sa vráti ocko so starkou... Ale nie! Keď oni nepočkali, kým sa zobudí, tak ani on nepočká, kým sa vrátia.

Šuchot v sporáku.

Odhodlá sa a rezkým pohybom otvorí dvierka.

Zočí pokrkvane papiere a medzi nimi — vtáča. Vrabček. Ale aký! Celý od sadze ani kominár po celodennej šichte. Zobáčikom pachtí, očká ako čierne korálky sa mu vydesene ligocú. Kde sa tu vzal? Možno sa pokľbil s kamarátom a spadol pri tom do komína. A potom putoval cez všetky tie rúrové tunely plné sadzí, až kým sa nedostal do sporáka.

Janko položil kutáč na zem a ticho sa prihovára:

„No tak vyleť, kominárik, tak si vyleť!“

Vlastne — hop! a chytro zas dvierka prichlopil. Ak vrabček vyletí do kuchyne, celú ju zasadzí, veď čierny prach z neho až tak prší. Nie, nie, vtáčatko, treba ťa chytiť pekne do ruky.

Dvierka sa znova pootvorili a detská ruka oblapila vtáčika. Cítila, ako splasene mu bije srdce. Upachtený zobáčik zapišťal v smrteľ-

nej úzkosti. Neboj sa, maličký, zaraz budeš vonku.

Na dvore sa chlapcova dlaň otvorila a vrabček z nej prudko vyštartoval. Ako raketa! Ešte aj chvost dymu za ním ostal.

„Ahoj, vrabček! A druhý raz sa neklbči na komíne!“ zavolať za ním Janko.

Vtáča zmizlo v korune orecha.

A tu sa Jankovi obtrie o nohy čosi mäkké. Pravdaže, Cica.

„Mňauuu!“ zamraučí vyčítavo. „Prečo si ho pustil? Také mladé chutné vrabčiatko! Mňauuu!“

„Ideš ho, potvora!“ okríkne ju Janko. „Na vtáčiky ti prišla chuť? Ja ti dám!“ A zahrozí sa jej prstom.

A ako sa tak hrozí, odrazu len zbadá, že pravú ruku má celú od sadze. No vidíš! pomyslí si namrzene. Podaj vrabcovi ruku, a hneď si ju musíš umývať!

No tentoraz sa Janko umýval rád, naozaj. Dokonca sa pritom usmieval.

O múdrom kohútikovi

VINCENT ŠIKULA

Kúpte si putrice

Najprv chodia Záhoráci po dvore chamtivej ženy len opatrne a pre istotu kričia, aby ich náhodou niekto z niečoho neupodozrieval:

„Gazdenko, gazdíčko, gazdinečko, doma ste? Kto je u vás doma? Predávame putrice, hrušky-maslovky! Putrice si kúpte!“

No nik nevychádza na dvor, hoci sú dvere na chalupu otvorené.

„Očuj, Francko,“ vraví Albert svojmu priateľovi, „toto tu je nejaká biedna chalúpka. Možno ani v nej nik nebýva. Pozri! Aj dvere sú dokorán otvorené. Istotne tu už nik nebýva. Preto si zlaté vajce zdvihol.“

Nazreli dnu, no ani dnu nikoho a všetko dokorán pootvárané.

Francko zájde i do komôrky. Je v nej trochu tma. Je to vôbec komôrka? Nie je to náhodou špajza? Nenájde sa v nej kúsok stvrdnutého chlebička? Nevisí tam aj kúsok bravčového rebierka alebo slaninky? Alebo aspoň zo slaninky kožka?

Nie, jedla v komôrke niet! No Francko aj tak odrazu zdúpnie:

„Fíha, Albert, hybaj sem! Toto si ešte nevidel!“

A veru nie! V komôrke ošatka, dve, ba i tri ošatky, ba na štyroch ošatkách iba zlaté vajcia.

Albert hned' príbehne, najprv si potichu hvizdne a potom aj on povie:

„Fíha! Tuším tu predsa niekto býva.“

„No ale kto?“ neprestáva sa čudovať Francko. „Kto tu môže bývať? Mať toľko zlatých vajec, a bývať v takej biednej chalúpke! Obráť putňu, aj ja obrátim putnicu, vysypeme hrušky, naberieme zlaté vajcia.“

„Zbláznil si sa?“ Albert na to. „Hádam len nebudeme kradnúť!“

„Kto vraví, že kradnúť?“ smeje sa Francko. „Nik ti nekáže kradnúť. Sám vidíš, že tu nik nebýva. Keby tu niekto býval, bolo by tu jedlo. Sú tu len zlaté vajcia. Iste ich sem nanosil nejaký hlupák. Obráť putňu, ja som

už obrátil. Necháme hlupákovi za vajcia putrice.“

„Nie, ja putňu neobrátim,“ krúti hlavou Albert. „Mám v nej putrice.“

„Veď ich vysyp. Ja som už putňu obrátil.“

„Čo ma po tebe? Či je to len tak? Obrátiť putňu. Veď ja mám v nej hrušky. No nie obyčajné, ale putrice. Čo som blázon? Veď sú to vzácne hrušky. Niesol som ich zo Záhoria až do Trnavy a odtiaľ teraz nazad. Radšej mi také niečo ani nehovor!“

„Ako nehovoriť? Či nevidíš, koľko je tu zlata?“

„Čoby som nevidel. Nevieš však, čie je, komu zlato patrí. Putrice sú moje, aj keď som ich nepredal. Sú z hrušky, ktorú zasadil a štepil môj otec. Nevysypem veru putrice.“

„Veď len vymeníš. Najprv sa so mnou vadiš za vajce, a teraz, keď je tu toľko zlatých vajec, budeme sa znovu vadiť? Veď vidíš, že tu nik nebýva! Kto by

žil s toľkým zlatom v takej biednej chalúpke? Obráť putňu, lebo ti ju ináč sám vykydнем. Braček môj, od dnešného dňa sme obaja bohatí!“

Márnosť, to je váha

A potom idú obaja horou. Márnosť, to je váha! Len tak pod putňami fučia!

„Ej, Albert,“ vraví Francko priateľovi. „Ale sme dnes mali deň! Sme dnes ako králi. Pozri, ako som sa spotil.“

„Myslíš enim ty? Ja som sa viac spotil. Tečie zo mňa ako z loja. Nestačím sa ani utierať.“

„Čoby nie od tolkej ťarchy! Aj zo mňa sa leje. Namojveru, dnes sa nám zdarilo!“

„Zdarilo, Albert. No mňa najprv od hrušiek a teraz zase od tolkeho zlata až kríže bolia. Čo len s tolkým zlatom urobíme?“

„Však ideme z Dubovej. Prejdeme kúsok cez hory a raz-dva prideme do Kuchyne. Z Kuchy-

ne do Perneku. Počkaj, Francko, enim prindeme do Perneku, uvidíš, ako budú Záhoráci kukat.“

„Iba enim tak.“

„Naco vravíš iba, ket si už aj enim povedau? Ty tuším ešte stále myslíš na putrice.“

„Už si zo mňa neťahuj. Len aby to bolo naozaj zlato.“

„A čo by to bolo? Necítiš tú váhu? Ja už len tak fučím. Leje

sa zo mňa ako z koňa. Albert, odteraz sme boháči.“

„Len aby tak naozaj bolo!“

„Ty ešte stále pochybuješ? Ak nie si spokojný a pochybuješ, načo si potom tie hrušky vysypal? Mal si ich naspäť domov niešť. Ja už hrušky-putrice nemôžem ani vidieť. Aj maslo sa mi kvôli nim zhnusilo, hoci som sa dosiaľ nikdy poriadne masla najedol. Kašľať na putrice. Odteraz sme páni. Čoskoro budeme v Perneku. Objednám si tam večeru a víno a uvidíš, ako tam všetko roztočíme. Celý Pernek, ba celé Záhorie bude na nohách.“

(Pokračovanie)

ILUSTRUJE LADISLAV NESSELMAN

Tajomstvo najlepších kamarátov

JANA ŠRÁMKOVÁ

Adam vojde do izby a vraví:

„Ujo, ja som sa prišiel Roba spýtať, či...“

Nedopovie. Vlastne nestihne dopovedať, pretože kdesi čosi odrazu začipčí, ozve sa trepot krídel, a na Adamovu hlavu zletí žltý blesk!

Ocko zhíkne, Robo sa díva na kamaráta s otvorenými ústami.

„Ty, Robo, ja mám tuším niečo na hlave,“ zamrmle Adam ustrašene, a v tej chvíli sa všetci rozosmejú. Všetci okrem Adama. Ten iba stojí, stojí ako skamenený, bojí sa čo len brvou pohnúť.

„Chlapče, na hlave máš vrabčie hniezdo a v ňom nášho kanárika!“ oznámi mu Robov ocko veselo.

Do vrabčieho hniezda Ďobko potrafil, ale vymotať sa z neho nevie. Trepe nožičkami, no čoraz väčšmi sa zamotáva do Adamových vlasov.

„Adam, tak to vyzerá, že budeš musieť zostať u nás bývať,“ smeje sa Robov otec.

„Ujo, ja u vás nemôžem zostať bývať,“ ošáva sa Adam. „Mama by sa hnevala, keby som neprišiel. Ponáhľam sa. Chcel som len Robovi povedať... chcel som sa ho opýtať...“

„Len sa pohovárajte, ja vás nechám,“ vraví Robov otec. Ale Robo sa mu postaví do cesty a vedie ho k Adamovi.

„Nech ocko radšej zostane s nami. Pred ním môžeš všetko povedať. On je kamarát.“

„Tak von s tým, chlapče! Povedz, čo ťa trápi.“

Roba zrazu všetko omína a svrbí. Ako len mohol zabudnúť, prečo za ním Adam prišiel? Veď mu chcel niečo povedať! Ocko náhodou dobre spoznal, že sa Adam pre niečo trápi! Istotne sa trápi, keď hovorí takým drapľavým hlasom.

„Viete, ujo, ja som môjmu naozajstnému ockovi povedal, že Robo má Ďobka, lebo Robo mi o ňom raz rozprával. Minulý týždeň aj mne ocko priniesol kanárika. Volá sa Kiko. Lenže nespieva! Ten druhý otec, čo teraz u nás býva, povedal mame, že taký kanárik, čo nespieva, je len na oštaru. Mama mu preto nekúpila ani klietku. Kanárik stále býva v škatuli. Dnes mi mama nakázala, aby

som kanárika otcovi vrátil. Ale ockovi by bolo isto ľúto, že ho nechcem, no nie? Preto som prišiel k vám. Ja som si myslel, že by môj kanárik mohol bývať u vás. Možno sa naučí od Ďobka aj spievať. Potom by už nebol iba na oštaru a mohol by zas bývať u nás.“

Robo od prekvapenia a napätia skoro ani nedýcha. A ocko krúti hlavou. Lenže kto má rozpoznať, či ňou krúti preto, že sa čuduje, alebo preto, že nechce, aby u nich býval s Ďobkom Adamov kanárik?

Adam sa na Robovho otca díva prosebne a smutne. Netrpezlivo prestupuje z nohy na nohu.

„Ocko,“ prosíka Robo. „Nechajme ho bývať u nás! Ďobkovi bude veselšie, keď bude mať kamaráta! Aj tak je stále sám, istotne mu je smutno, keď sme celý deň preč. Ocko, tebe by tiež bolo smutno, keby si bol stále sám na nákladiaku... Veď nebuď taký! Prečo nič nepovieš?“

Ani Adam to už nevydrží a začne prosíkať aj on.

„Ujo, ja by som vám hocikedy pomohol umyť nákladiak, keby ste mu dovolili u vás bývať!“

„Čo ste sa do mňa obaja pustili ako osy!“ zdvíha ocko ruky pred seba, akoby sa naozaj oháňal pred osami. „A ty, chlapče,“ potiahne

Adama zo žartu za nos, „čo tu ešte sedíš? Kde je vlastne ten tvoj kanárik, čo bude odteraz u nás bývať?“

„Hurá, hurá!“ vyskočí Robo.

„Ujo, viete, aký ste?“ vraví Adam naradovane a chrptom ustupuje k dverám. „Vy ste naozajstný kamarát!“

„Však!“ prikyvuje Robo celý blažený.

Adam hneď kanárika prinesie. Kanárik je kávovohnedý, na hlave má malý chocholček.

„No neviem, neviem, či je to kanárik,“ krúti otec hlavou.

„Je to vrabec?“ zľakne sa Adam.

„Je to tuším kanárika. Chystajme, chlapci, hniezdo!“

„Ešte ti prezradím jedno tajomstvo,“ šušká Adam. „Ale najprv prisahaj, že sa ho nikto nedozvie!“

„Prisahám!“ zdvihne Robo nedočkavo dva prsty.

„Radšej si sadnime na schody,“ ťahá Roba Adam.

„Tak už hovor!“ súri Robo, keď podišli od dvier na chodbu.

Adam sa prikrčí a sprisahanecky šepká:

„Máme s Ďurom plán. Na toho nového otca nahuckáme psa!“

„Ty máš psa?“ vyvaľuje Robo oči.

„Čoby! Psa si požičiame. Ďurov kamarát

Čiro nám ho požičia. Dostal ho od strýka z dediny. Takéhoto maličkého! Ale Čiro ho bude cvičiť, a keď vyrastie a bude vycvičený, potom ho nahuckáme. Už chápeš?“

„A čo ak ho uhryzne?“ znepokojí sa Robo. „Potom by ho museli operovať!“

„Aspoň by býval v nemocnici, a nie u nás,“ nasrší sa Adam. „Veď ako sa môže vrátiť náš tatko, keď tento druhý stále u nás trčí? Nech ho len operujú, tak mu treba, fúzačovi!“

„Ja poznám jednu tetu, ktorá v nemocnici uspáva,“ spomenie si Robo. „Keď niekoho operujú, ona ho predtým uspí, aby to nebolelo, vieš?“

„Keby ho uspala, to by bolo ešte lepšie,“ usúdi Adam znalecky. „Mama by ho istotne nemala rada, keby stále spal. Aj na mňa sa hnevá, keď ráno dlho spím a nechce sa mi vstávať... Ty, Robo, a mohla by ho uspať aj nadjhšie?“

„Možno aj mohla, ale iba bez operácie!“ vyhlási Robo neoblomne.

„Radšej sa tej tety spýtaj,“ zapochybuje Adam. „Ktovie, či bez operácie vôbec uspávajú.“

„Nášho Ďobka nikdy netreba uspávať,“ zahovára Robo. „Každý večer zaspí skôr ako ja.“

„Náš Kiko tiež, veď to uvidíš!“

Adam sa odmlčí a rozpačito sa pozrie na Roba.

„Robo, myslíš si, že Kiko je naozaj Kikina? Tvoj ocko sa v tom fakticky vyzná?“

„Môj ocko sa náhodou vyzná vo všetkom!“ urazí sa Robo.

„Len či bude chcieť Ďobko s Kikinou bývať!“ strachuje sa Adam. „Možno sa mu nepáči, keď ju ťobal.“

„Čoby ju ťobal? Iba raz ju trochu ťobkol. Možno práve preto, že sa mu páči. A možno

ju to tak bozkal. Keď má zobák, inak to nejde, musel ju pritom troška dobnúť.“

„Len si predstav, že by sa im tak naozaj narodili malé kanárčiatka, ako hovoril tvoj oco! To by bolo, čo?“ pokyvuje Adam uveličene hlavou.

„Keď to ocko povedal, tak ich isto-iste budú mať!“ tvrdí Robo skalopevne. „Ale najprv sa musia spolu skamarátiť!“

„Len či tvoj oco nezabudne urobiť Kikine to hniezdo? Sľúbil nám to!“

„Čo si! Ocko vždy urobí, čo sľúbi!“ pýši sa Robo.

„A Kikina potom do hniezda znesie vajička!“ zasníva sa Adam.

„A dva týždne bude na nich sedieť,“ pripomína Robo.

„Potom sa z ničoho nič odrazu narodí malilinké kanáriky. Páni, ja si to ani neviem predstaviť!“ žasne Adam.

„Nie narodí, ale vyľahnu!“ opraví ho Robo.

„Ty, Robo, a myslíš si, že budú žlté ako Ďobo, alebo hnedé ako Kikina?“

„To je jedno, len nech budú! Aj Ďobko, aj Kikinka sú pekní!“

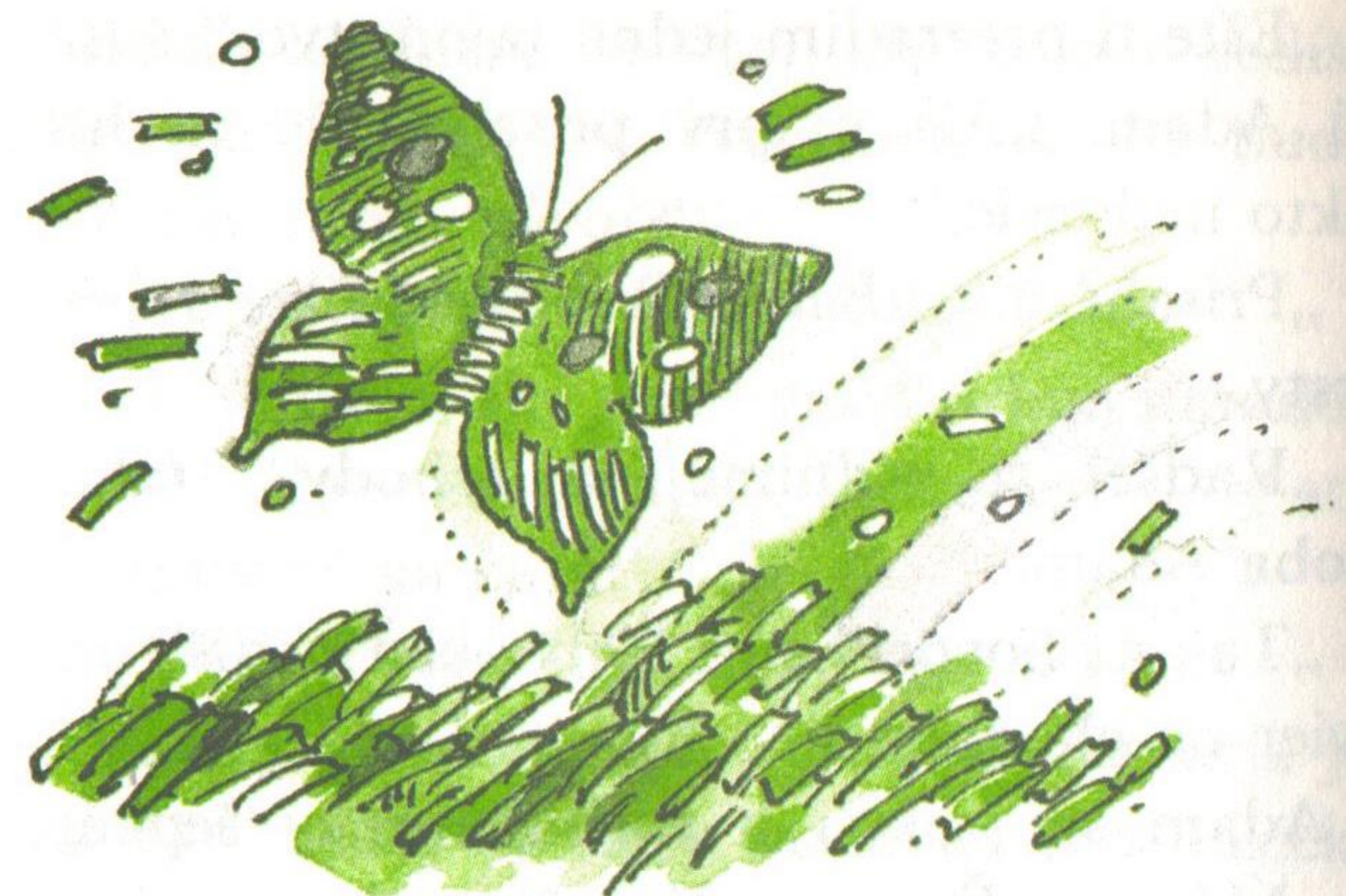
„To je fakt!... No nejde mi to do hlavy,“ zamyslí sa Adam, „odkiaľ tvoj ocko môže všetko o kanárikoch tak dobre vedieť!“

„Akože odkiaľ?“ zahrní im nad hlavami ockov hlas. „Čo som bol na Kanárskych ostrovoch raz? Ale je aj taká knižka, kde sa píše len o kanárikoch,“ privraví sa Adamovi. „Ak chceš, môžem ju priniesť od jedného kamaráta... A teraz, chlapci, hajde domov!“

„Prineste, ujo, hoci hneď zajtra!“

Robo poslušne vyskočí, vsunie svoju malú ruku do ockovej veľkej a Adamovi povie:

„Keď sa zajtra vrátim zo škôlky, môžeš prísť k nám. Budeme tú knižku čítať spolu. Ty budeš čítať a ja počúvať.“

Kde sa končí svet

MIGUEL BARNET

Ďateľ tocororo sa zamyslel. Zamyslel sa po prvý raz v živote, pretože mu zišlo na um hľadať kraj sveta.

Stal si na kopec a zadíval sa do diaľky. Potom zašiel za divým holubom, krakľou, datľom, motýľom a sovou a vraví im:

„Leťme ta.“

Leteli vtáky dlho, až sa napokon sklonila k nim obloha a hlasom mraku im pošepala:

„Hľadáte, čo nikdy nenájdete.“

A znova sa vzniesla do výšky.

Ďateľ tocororo, ktorý letel na čele krdla, sa urobil hluchým a prepočul jej slová.

Leteli až do údolia v Pinar del Río, kde nikto nerobí hluk, ani konáre pomarančovníkov, ani suchá tráva.

Ďateľ tocororo si pomyslel, že by sa mali porozprávať.

Divý holub vyletel z krdla a navrhol, aby ten, kto prvý dôjde na kraj sveta, zafarbil oblohu farbou svojich krídel.

Tak sa i stalo.

Prvý priletel motýľ so svojimi sedemfarebnými krídlami a nakreslil tam nádherný oblúk.

Odvtedy, keď prší a svieti slnko, vždy vidíme široký oblúk dúhy nad miestom, kde sa končí svet.

Prel. ELENA RAČKOVÁ

Manolin

DANA PODRACKÁ

Jedného krásneho letného dňa prechádzal Manolin okolo okrúhleho kameňa a na chvíľu sa pri ňom pristavil. Jašterička učila na ňom svoje mláďatká rozpoznať ráno a poľudnie podľa tieňa, ktorý vrhá chvostík na kameň. Keď sa vyučovacia hodina skončila, malé jašteričky utekali popredu. Ich matka postála, zdvihla chvostík, ktorého tieň ukazoval na kameň, obišla okolo neho kruh, akoby obišla Zem, a stratila sa v tráve.

Manolin nadvihol kameň a vybral spod neho knihu. Nebola to obyčajná kniha. Všetko, čo sa do nej nakreslilo, stávalo sa skutočnosťou. Manolin ju otvoril a nakreslil do nej kocúra a mačku, ako sa na radničnej veži bozkávali. V tom istom okamihu, ako dokreslil svoj obrázok, kocúr v záhrade pod radničnou vežou sa pozrel do misky s mliekom, labkou si vykrútil fúzy, vyliezol na topoľ a odtiaľ sa prehupol až na vrchol radničnej veže. Čakala ho tam mačka. Okolo krku mala prevesený myši chvostík a celá bola zamotaná do dymového šálu. Kocúr jej pobozkal labku. Áno, bola to pravda. Kúštik z jej šálu poštekľil Manolinove oči.

Potom Manolin nakreslil svoju mamu, ako drží v rukách plný kôš ovocia, usmieva sa a vietor jej do vrkoča spleť vlasy. V tom okamihu stála jeho mama pred dverami ich domu a každému rozdávala z košíka ovocie; kvetinárke broskyňu, aby mala jemné prsty, dievčatku dyňu, aby si z nej urobilo kolísku pre bábiky.

Posledným kúskom spáleného drievka nakreslil Manolin malé sandále svojej sestry. V tom okamihu sestrička bežala k nemu dlhočiznou lúkou. Keď pribehla až celkom k nemu, posadil si ju na kolená a povedal: „Urobíme svet krajší, chceš?“ Usmiala sa, prikývla a dala mu všetky svoje pastelky.

Vlk, lev a líška

Skamarátili sa vlk, lev a líška. Išli vedno na poľovačku a ulovili jeleňa, osla a zajaca. Tu povie lev vlkovi:

„Rozdeľ koristi, bratku.“

Vlk hovorí:

„Osol bude tebe, zajac líške a jeleň mne.“

Levovi sa deľba nepáčila. Bachol vlka po hlave, hneď mu oko vybil.

Potom vraví líške:

„Rozdeľ koristi ty, sestrička.“

Líška hovorí:

„Osol ti bude na obed, lev, jeleň na večeru a zajac na olovrant.“

Lev bol veľmi spokojný.

„Múdra si, sestrička,“ hovorí.

„Povedz, kto ťa naučil tak dobre deliť.“

„Vlčie oko,“ odpovedala líška.

Prel. MÁRIA ĎURÍČKOVÁ

Kocúr lekárom

JÁN DONOVAL

Dozvedel sa starý kocúr, že v susednom dvore prechorelo kura.

„To je niečo pre mňa,“ zamľaskal slastne jazykom a už aj beží preoblečený za lekára k chorému chudáču.

„Počul som, že si choré,“ vraví, len čo prišiel k malému pacientovi. „Nuž povedz, čo ťa bolí, nech ti pomôžem. Lebo ja som ten najlepší doktor na širokom okolí.“

„To verím,“ zapišťalo kura. „Stačilo mi, že si sa tu len objavil, a už som vyzdravelo.“

Zarazil sa kocúr na takúto reč. No keď vystrašené kura ďalej tvrdilo, že je už zdravé, pobral sa s dlhým nosom domov.

Prvý zub

JÁN TURAN

Čože sa to reže,
čo sa prerezáva?
Je to pílka? Kdeže!
Prvý zúbok! Sláva!
Potom druhý, tretí,
už mi úsmev svieti.

Sem, jabíčko,
sem sa, hlúb,
už sa tlačí
ďalší zub.
Už to chrupká
chrup, chrup, chrup!
Sem sa, šupka,
pod môj zub!

Už to chrupká
chrup, chrup, chrup.
Nie pol zúbka,
celý chrup!

Keď prišli domov, schovali knihu pod vankúš. Dlho do noci nemohli zaspáť a šepkali si o takých krásnych veciach, že aj pavúkom sa zatajil dych a prestali tkať siete.

Ale čo sa nestalo! Vrabce, ktoré videli, akú moc má Manolinova kniha, všetko vyčvirikali nad pisárovým oknom. V pisárovi, ktorý celý život prepisoval účtovnícke knihy a nemal ani poňatia o tom, čo je to poézia, ozvalo sa črevo závidi. Črevo závidi ho nútilo chodiť z jednej izby do druhej, hore schodmi a dolu schodmi, až bol z toho taký popletený, že namiesto hore schodmi a dolu schodmi vyšiel hore komínom a dolu komínom, takže bol celý čierny ako jeho duša. Vtedy si zaumienil, že podplatí svoje čierne svedomie a ono mu knihu zadováži, aj keby bola skrytá ako ihla v kope sena. Prehltol tri koruny a čierne svedomie mu vyskočilo cez ústa na stôl, priamo pred jeho oči. Potom vypočulo jeho rozkazy a bez mihnutia oka sa vydalo na cestu k Manolinovmu domu. Najprv sa skrývalo v tieňoch stromov, potom sa kúsok odviezlo na aute s uhlím a šup do Manolinovej izby! Tam potichu vytiahlo spod vankúša

knihu, zabalilo ju do čierneho fotografického papiera a odkvapovou rúrou sa zošuchlo na ulicu. O chvíľu už ležala kniha na pisárovom stole. Pisár pohladkal zlodejské ruky čierneho svedomia a to si vzápätí hovel v jeho bruchu na mäkkých poduškách.

Pisár potom otvoril ukradnutú knihu a nakreslil do nej vrece. V tom istom okamihu vošlo vreco do izby na tenkých nohách, v plátenných topánkach. Pisár ho otvoril, ale bolo prázdne. A tak začal kresliť 10-korunáčky, 50-korunáčky, 100-korunáčky, až kým nepokreslil všetky biele stránky knihy a nevyplnil všetky ceruzky.

A vtedy sa stalo niečo nevídané! Peniaze sa stali skutočnými, ale tváre, ktoré boli na nich nakreslené, sa mu začali vysmievať. Smiali sa tak nahlas, že narobili v jeho izbe obrovský prievan. Potom mu začali tancovať okolo hlavy. Pisár ich chcel pochytať a uviazať do vreca. Pobehoval a rozháňal sa rukami, ale čím viac to robil, tým bol prievan väčší, tým rýchlejšie peniaze tancovali, až nakoniec všetky vyleteli otvoreným oknom. Leteli ponad záhrady, ponad strechy radničnej veže, ponad Manolinov dom, až boli tak blízko pri slnku, že sa menili na maličké plamienky.

Pisár v zúrivosti vytrhol z knihy tri Manolinove obrázky a vyhodil ich na ulicu. Deti ich našli a urobili si z nich lode. Keď ich spustili na vodu, dlho, dlho im kývali, akoby verili, že obopávajú celú Zem.

Liliputánik

DANIEL HEVIER

Lilipután
kúpil tulipán:

lilitulipán!

Pretože bol veľmi malý,
jeho rúčky nevládali

nieť ten tulipán:
lilitulipán!

Skoro pod ním na zem klesol,
a tak ten tulipán niesol

toho pána
liliputána:

tulitulililiputána!

Slovensko na prahu novoveku

Ostne alebo obrana

Dlhé storočia žili naši predkovia v nížinách, kotlinách i horských údoliach Slovenska bez toho, aby si uvedomovali, že sú Slováckmi. Na dedinách kolobeh života určoval poľnohospodársky rok prácou na poli, so starostami v dome i okolo gazdovstva. Mestá, tváriace sa ako samostatné štáty v štáte, mali zas svoj životný rytmus určený pekne napísanými a prísne dodržiavanými právami. Tu však už zásada, že všetci rozprávame jednou a tou istou rečou, neplatila. Nemeckí kolonisti, ktorí dostali od panovníka právo voliť si vlastného farára, tvrdošijne sa pridržiavali svojho nemeckého jazyka. A nielenže sa pridržiavali. Neradi prijímali Slovákov za tovarišov, majstrov, či na radnicu medzi radných pánov. Vieme, že Slováci to tak nenechali a sťažovali sa až samému kráľovi; Žilincania Ludovítovi Veľkému, Trnavčania zas Matejovi Korvínovi.

Nové zmeny

Nové zmeny na národnostnej mape Slovenska prišli akosi ruka v ruke s tureckými vojnami. Možno by boli prišli aj bez nich. Vojny to však všetko urýchlili. Najprv sa pohli pastieri oviec kdesi až dolu v Rumunsku. Zmysleli si, že pod učením Mohameda sa im nebude ľahko dýchať, a ako ľudia slobodní, zvyknutí na voľnosť uprostred hôľ a hôr, rozhodli sa, že poputujú so svojimi

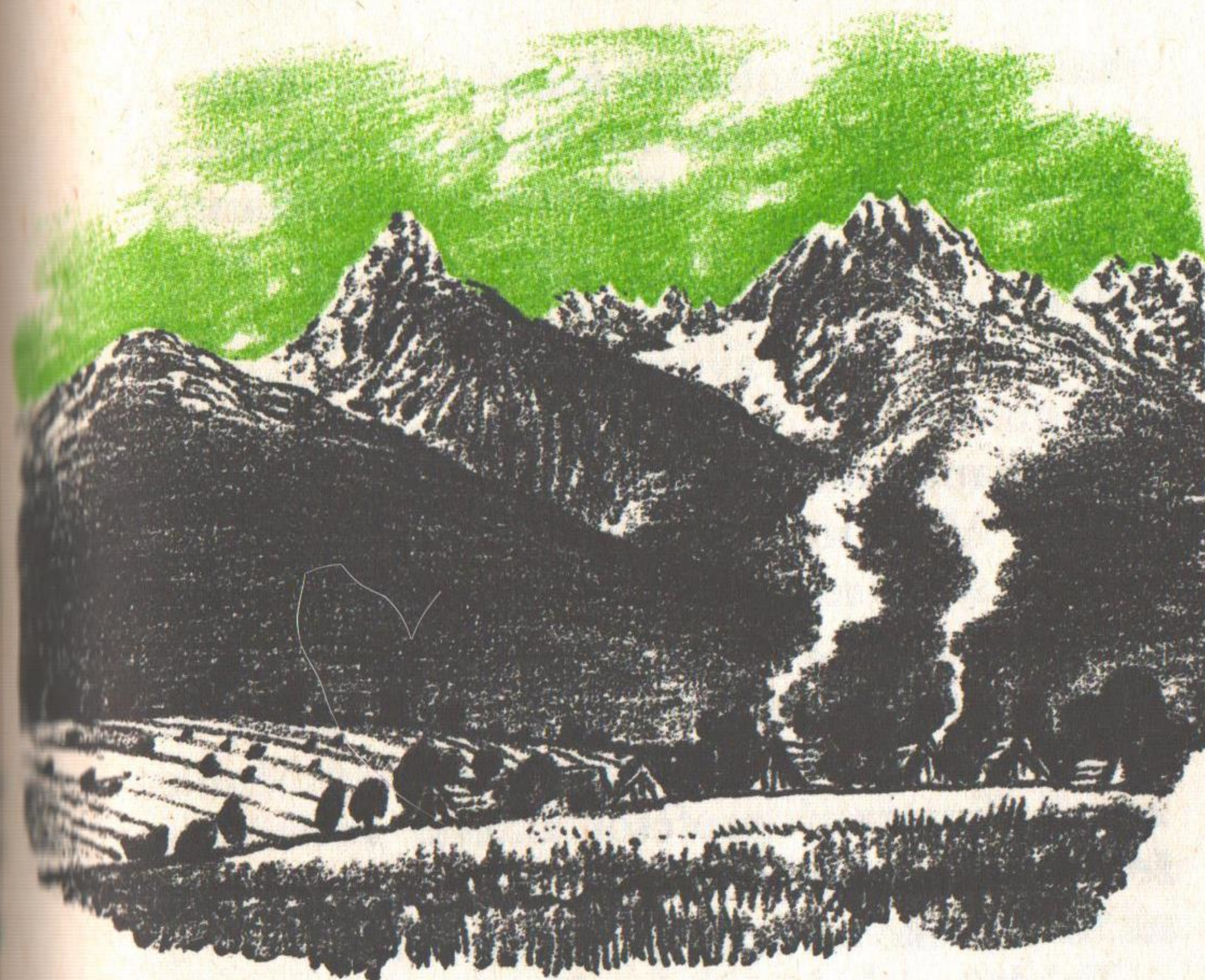
stádami ďalej, na sever a severozápad. Tak sa začala veľká valašská kolonizácia, ktorá zasiahla i naše územie.

Lenže osmanské vojny neohrozili len karpatké hory, ale celý Balkán. Najprv sa rozhodli odísť mnohí Srbi. Dobre zorganizovaní vo vojenských spoločenstvách ponúkli cisárom svoju pomoc. A tí ich prijali spolu s ich službami. Tak vznikli celé srbské kolónie na Váhu, Nitre, Hrone i Dunaji, lebo Srbi boli určení ako „námorné“ vojsko, člňkári a lodari, tzv. „čajkáši“. Čoskoro po Srboch začína južné a juhozápadné Slovensko zaplňať ďalšia vlna kolonistov, tentoraz z Chorvátska. Roľníci naložili svoj majetok na vozy, zapriahli dobytok a hybaj ďaleko na sever. Zastavili sa až pri Bratislave a pod Malými Karpatmi. Dodnes, ak stretnete nejakého Vlašiča, Barbariča, Vlkoviča, Ostrošiča a mnohých iných „ičov“, môžete si byť istí, že ich pradedovia sem prišli odkiaľsi od Záhrebu, od Kostajnice či zo Slavónie.

Valasi, Srbi i Chorváti, ktorí k nám prichádzali, usadzovali sa v opustených osadách alebo vytvárali časti už starších dedinských sídiel. Zväčša to boli prostí ľudia a veľmi skoro sa spriatelili s našimi predkami. Navzájom sa ženili, vydávali, a tak čoskoro splynuli s domácim obyvateľstvom. Priniesli aj nové výrobné skúsenosti a náš učenlivý ľud si od nich tieto novoty skoro osvojil. Tak napríklad naučil sa robiť dobrú bryndzu a všakovaké syry, rozumieť chovu oviec, alebo od Chorvátov pochytil niektoré vinohradnícke skúsenosti. Väčšie problémy nastali znova s obyvateľmi miest.

Sem sa hnal kdekto, lebo mal pocit, že mocné múry mestského opevnenia ho ochránia pred Turkami. Tak rozmýšľala najmä maďarská šľachta, ktorá húfne utekala z juhu

krajiny na sever. Zakrátko, ako to vypočítali historici, sa na našom Slovensku už tiesnili dve tretiny z celej uhorskej šľachty. No nielenže sa tiesnili, ale aj rozťahovali, lebo každý si hľadal niečo, z čoho by mohol žiť, a to aspoň tak dobre ako dovtedy. A tak sa veru šľachtici dali na podnikanie, obchodovanie, pchali sa do štátnych úradov a do armády, a ak mali dajaký kapitálik, vkladali ho do výroby. Najímali si remeselníkov a otvárali si dielne. A keď išli na trh so svojím tovarom, preukázali sa šľachtickou listinou, ktorá ich oslobodzovala od cla a rôznych poplatkov. Ani sa nečudujme, že v takýchto preplnených a pritesných mestách sa rozhořeli národnostné nepokoje. Nemci si bránili staré výsady, Slováci, čo sa v priebehu rokov nastahovali do miest, zas vedeli, že mesto je

Po stáročia žilo u nás spolu viac národov.

postavené na ich území; no a maďarskí šľachtici predstrkovali na oči svoj šľachtický armádes, pred ktorým sa mal každý klaňať. Nečudujme sa, že v takejto tlačnici národnostné boje prepukli všade: na ulici, v škole

i na radnici. Zápasiace skupiny si čoskoro pozvali na pomoc vzdelancov, aby boj preniesli aj na papier.

Dr. Fröhlich a J. Jakobeus

Po mnohých storočiach, tak ako to býva pri každej poriadnej bitke, už sa nedá presne zistiť, kto vlastne začal. Zdá sa však, že vášne si na uzde neudržal David Fröhlich. Bol to ináč vážený muž. Nosil honosný titul cisársko-kráľovského matematika a bol poverený zostavovať a vydávať spoľahlivé kalendáre. V celom Kežmarku, kde býval, požíval vážnosť seriózneho muža. Knižku, ktorú napísal a vydal v nemeckom jazyku v Levoči roku 1641, však mnohí už za takú serióznou nepokladali. Pán Fröhlich napísal totiž prácu o prastarých „nemecko-uhorských spišských a sedmohradských krajanoch“. Bola to knižka historická a mala prostý cieľ: ukázať svetu, že Nemci v Uhorsku (a tým, pravda, aj jeho rodáci v Kežmarku) patria k najstarším obyvateľom Uhorska. Boli tu skôr ako všetci Slovania, o Slováckoch ani nehovoriac. A práve preto im patria všetky staré práva a výhody.

Práca pána Fröhlichu vyvolala pohoršenie. Pero proti nej chytil do ruky prešovský rektor Jakub Jakobeus. Bol to absolvent Karlovej univerzity, kde dosiahol titul bakalára i magistra. Po bitke na Bielej hore musel z Čiech emigrovať a do Trenčína sa dostal cez Nemecko. Trenčania ho prijali milo, no nemali preňho zamestnanie, a tak sa pobral na východné Slovensko. Jakobeus pracoval veľmi rýchlo, lebo už rok po vydaní Fröhlichovej práce vyšlo jeho historické dielo nazvané „Živý opis slovenského národa“. Radi by sme si prečítali tieto dejiny slovenského národa. Žiaľ, knižka sa nezachovala. O jej obsahu vieme len toľko, čo nám náhodou zapísali súčasníci, ktorí ju čítali. Všetci, nevynímajúc Jakubovho syna Mikuláša, spomínajú, že bola predchnutá veľkou láskou k slovenskému národu a že pekne a pravdivo popísala všetky utrpenia, ktoré Slováci vo svojej histó-

rii prežili. A pokiaľ ide o Slovensko? Práve oni tu žijú od nepamäti. Myšlienku starobylosti opakujú aj ďalší autori, ktorí vystúpili na obranu či oslavu Slovákov. Daniel Sinapius Horčička, ktorý sa rozhodol pospísovať slovenské príslovia a úslovia, hovorí, že veru starobylosť je „něco, co ke cti a glorioly národu přináleží“. Potom vyzýva najmä mládež, aby si vážila jazyk svojho národa a starostlivo sa ho učila. On sám je pyšný na národ, „o ktorom je známe, že sa uspokojuje s jednoduchou stravou a odevom, že je pohostinný, že dobre znáša námahu a biedu, že je mimoriadne vnímavý, nadaný a schopný osvojiť si ktorúkoľvek vedu“.

Benedikt Szöllösi pripomína zas svojim rodákom, aby nezabudli na veľkého kráľa Svätopluka, ktorému sa korila veľká časť Európy, a rovnako aby nezabudli, že slovenský jazyk pestovali už Konštantín a Metod, zaradiac ho medzi veľké jazyky, akými bola latinčina, gréčtina či hebrejčina. Zvolenčan Ján Piscatoris Fischer až na ďalekej wittenberskej univerzite v Nemecku napísal doktorskú prácu „O pôvode, právach a užitočnosti slovenského jazyka“. Rovnako bakalár trnavskej univerzity Mikuláš Miris z Domaník v Honte vydal knižku o zvláštnostiach slovenského jazyka. Profesor histórie na trnavskej univerzite Martin Szentiváni z Liptova, muž veľmi učený aj v mnohých ďalších vedách, sa zas usiloval vysvetliť pôvod Slovákov. Daniel Krman sa chystal napísať takú istú prácu, no o pôvode slovenského jazyka.

Vidíme teda, že učené Slováci sa celkom vážne pribrali obrániť svoj národ, ukázať jeho starobylosť, slávu, rozšírenosť slovenského jazyka. Pravda, táto národná ideológia sa formuje na akomsi priširokom „slovanskom základe“. Naši učené ešte nevedia oddeliť Slovana od Slováka, slovenské jazyky od slovenčiny.

Michal Bencsik a Ján Baltazár Magin

Pri príležitosti uhorského snemu roku 1722 profesor práva na trnavskej univerzite Mi-

Príchodom Valachov rozkvitlo ovčiarstvo.

chal Bencsik napísal a vydal knihu. Celkom na jej okraji sa nešetrne otreľ o trenčianskych mešťanov, ale aj o šľachtu v Trenčianskej stolici. Posmešne sa o nich vyjadril, že sú veľkí pijani piva, ale aj že „rozprávajú iba po slovensky a sú pravdepodobne pozostatkami Svätoplukovho ľudu“. Teda pozostatkami toho panovníka, pokračuje Bencsik, ktorý predal Maďarom krajinu za bieleho koňa, uzdu a sedlo a bol vyhnaný z krajiny. „Jeho slovenský ľud sa potom utiahol do hornatých častí krajiny... aby ho Maďari nenašli, no napokon stal sa na večnosť poddaný Maďarom.“ Trnavský profesor z toho vyvodzuje, že Slováci nežijú na svojej vlastnej zemi, ale sú tu len ako cudzinci, „nájomcovia“.

Takéto vyhlásenia padli ako bomba do napätého vzťahu medzi maďarským a slovenským obyvateľstvom v krajine. V prvom rade sa zišli stavý Trenčianskej župy a županovi Jozefovi Illésházymu predostreli protest „proti smradľavým výparom, ktorými ovial (Bencsik) „túto“, (t. j. Trenčiansku) „stolicu“. Pritom hneď aj vyhladali učeného muža, dubnického farára Jána Baltazára Magina, a presvedčili ho, aby napísal dôstoj-

nú odpoveď trnavskému profesorovi. Tak zakrátko vzniklo dielo, ktoré vytlačili v tlačiarňi v Púchove roku 1723 a nazvali ho „Ostne podsýpané autorovi spisu Najnovší snem alebo obrana slávnej Trenčianskej stolice a mesta tohože mena“.

J. B. Magin napísal knihu, v ktorej Bencsikovi odpovedajú dvaja učené priatelia Gnorimen a Polifil pri vzájomnom rozhovore. Je to čítanie nesmierne zaujímavé. Škoda, že je ešte stále „zakliate“ v latinskom jazyku a nemožno si ho voľne prečítať. Autor odsudzuje nacionálnu nevraživosť medzi národmi ako nezmyselný čin a Bencsika karhá. „Pripusťme,“ píše Magin, „že mesto Trenčín a obyvatelia Trenčianskej župy sú pozostalými po Svätoplukovi. Čo z toho vyplýva? Protivník musí nevyhnutne pripustiť, že pozostalými po Svätoplukovi sú nielen obyvatelia Trenčína, ale aj Trnavy, Modry, Pezinka, Skalice, ba obyvatelia celých Karpát, ktoré sa dlhočizným hrebeňom tiahnu až do Sedmohradska. Slovenskou rečou všade sa ozýva Bratislavská i Nitrianska župa na jednej i na druhej strane týchto vrchov, rozložených

zhruba až po Nové Mesto popri brehoch Váhu; a takisto i Trenčianska, Oravská, (nehovoriac teraz o iných), Liptovská, Spišská a iné župy, oddelené od Poľska Karpátmi, ako je to dobre známe všetkým, slepým i holičom.“ A ďalej píše: „Či títo všetci nie sú príbuzní a nepatria k jednému národu?“

Mnoho zaujímavého je v Maginovom diele. Najzávažnejšie je však to, že vznikla prvá programová obrana Slovákov. Tu sa naši predkovia nestrácajú v bezbrežnom slovenskom mori, medzi mnohými národmi Slovanstva. Na historickú scénu vystupujú sami Slováci, ktorí si bránia svoju vlasť a svoj jazyk proti všetkým nactiutráhačom a nepriateľom. Rodí sa nové slovenské vlastenectvo, ktoré neseje nenávisť k iným národom Uhorska, ale svoje si nedá. Tak sa začína rodiť program obrodzenia slovenského národa, dôstojne vstupujúceho na scénu európskych národov. Začali sme obranou, a nie útokom, a to nadhlo poznačilo obraz nášho národného vývoja.

(Pokračovanie)

Píše doc. dr. MATÚŠ KUČERA, CSc.
ILUSTRUJE JOZEF CESNAK

Knižky, ktoré ťa potešia

„Môj najlepší kamarát až do smrti je Mišo Juran, lebo jeho mám najradšej na svete. Mamka vraví, že keď sme ešte chodili do škôlky a Mišo raz bol falošný a nechcel sa so mnou hrať, tak ja som plakal až do večera a ešte aj v noci, keď som spal. A keď Mišo v druhej triede dostal ovčie kiahne, ja som naschvál prišiel k nemu do postele, aby ma nezbadali.“

Tak sa zdôveril Kláre Jarunkovej šiestak Miro Fazufka a v literatúre pre deti zjavila sa odrazu nová kniha aj nová spisovateľka. Klára Jarunková predtým tri roky učila, študovala na filozofickej fakulte, potom pracovala ako redaktorka v rozhlase a napokon ako redaktorka v Roháči. Mnohí si redaktorov Roháča predstavujú ako ľudí, ktorí sa stále smejú. Všetkých nepoznám, ale Klára Jarunková sa skôr len usmieva, tak očami. Ak si spomenieš na jej najznámejšiu fotografiu, iste zbadáš, že hľadí tými usmiateymi očami kdesi ďalej, akoby medzi deťmi hľadala nielen svojho známeho čitateľa, ale najmä kamaráta. To som si pri Kláre Jarunkovej uvedomila na jednej návšteve v Detskom mestečku v Zlatovciach: beseda, autogramiáda, detí ako smetí, veselo — a v tej rozveselenej trme-vrme Klára Jarunková naozaj našla svojho známeho chlapčeka pred piatich rokov. Keď sme sa potom vrátili z návštevy u Pavlíkovcov, mala krásnu tvár. Svietila z nej radosť. Vtedy sa mi zazdalo, že takto Klára Jarunková vytvára svojich hrdinov: spomedzi mnohých tváričiek uvidí tú, ktorá hovorí za všetky. V literárnej vede sa tomu vraví, že spisovateľ vytvára typ. Keď v roku 1960 napísala

Hrdinský zápisník, uviedla do literatúry nový typ detského hrdinu: vyrozoval o sebe všetko sám, bol úprimný ako dobrý kamarát, ale nič neodpustil tomu, s kým nesúhlasil. Hrdinský zápisník si razom získal čitateľov na Slovensku — ba získal aj ocenenie v súťaži Pre deti atómového veku a dnes spolu s inými spisovateľkinými knihami obletel svet.

Medzi najprekladanejšie knihy Kláry Jarunkovej patrí najmä **Brat mlčanlivého Vlka, Jediná a Tulák** — tie čítajú tvoji starší súrodenci.

Klára Jarunková píše predovšetkým príbehy o deťoch. Sama s tromi súrodencami vyrástla v krásnej prírode na Horehroní a dodnes všetkému živému rozumie. Bratislavské a iné mestské deti teraz iste trochu zazávidia: akáže príroda v paneláku. Aj Klára Jarunková už dlhé roky žije v Bratislave, v činžiaku na ruskej Vajnorskej ulici. K túžbe mestských detí iste nemá ďaleko. Pretože sa na to práve teraz spýtať nemôžem, musím si vypočítať rozprávkovou vetou: Možno áno, možno nie — práve preto napísala knižky **O psovi, ktorý mal chlapca, O Tomášovi, ktorý sa nebál tmy, O vtáčikovi, ktorý poznal tajomstvo**. Všetky názvy sa začínajú rovnako, akoby prezrádzali, že knižôčky tvoria voľný cyklus príbehov o deťoch a zvieratkách. Každé takéto priateľstvo spája zároveň deti s dospelými, je hľadaním pohody a radosti v zhone obyčajného dňa. Je autorkiným presvedčením, že nad každým oblakom vytrvalo svieti slniečko ľudského porozumenia a dorozumenia.

MAGDA BALOGHOVÁ

Správne odpovede na hádanky zo 6. čísla: Komín; okuliare; gombík s ihlou.

Knihu vyhrávajú: Jana Hanzlianova z Handlovej; Juraj Kožíak zo Slovenskej Ľupče; Zuzana Pionteková z Bratislavy.

Zahádam ti hádanku

JOZEF PAVLOVIČ

Čierna hádanka

*Chodí všade,
kade ja,
tichým krokom
zlodeja.*

Čo je to?

Zoologická hádanka

*Obýva klietku,
chodí v nej bosý,
na chvoste štetku
parádnú nosí.*

Čo je to?

Mlčiaca hádanka

*Má strieborný kabát,
iné nemá,
má strieborný kabát,
a je nemá.*

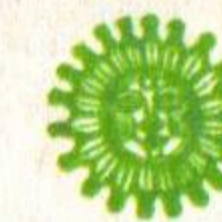
Čo je to?

Odpovede na hádanky a na hádankársku rozprávku z poslednej strany posielajte do 15. 4. na korešpondenčnom lístku s uvedením svojej adresy a veku. Trom vyžrebovaným výhercom pošleme knihu.

Odpoveď na hádankársku rozprávku zo 6. čísla: Najvyšší vrch sveta Mont Everest meria 8848 m. **Knihu dostanú:** Rastislav Zanolit, Dolný Kubín; Mária a Eva Novomeské, Horná Súča; Peter Ondrej, Rožňava.

Zápisník Slniečka

v Okresnej knižnici v Spišskej Novej Vsi a v Obvodnom kultúrnom a spoločenskom stredisku IV. v Bratislave-Dúbravke.

Výstavné priestory kníhkupectva Mladých liet na Hurbanovom námestí v Bratislave budú v apríli patriť knihám nových nositeľov cien za detskú literatúru (Vydavateľskej ceny Mladých liet, Ceny Fraňa Kráľa za literatúru a Ceny Ludovíta Fullu za ilustrácie). Poroty, ktoré o cenách rozhodujú, už skončili svoje práce a o ich rozhodnutí napíše Zápisník v máji.

12. apríla budú mať sviatok pracovníci pražského detského vydavateľstva Albatros — oslavia 35. výročie existencie. Zablahoželať im pôjdu aj kolegovia a spolupracovníci z Mladých liet, ktoré čaká takáto slávnosť budúci rok.

Kde bolo, tam bolo, žil raz jeden... a je ti jasné, že nasleduje rozprávka. Isto nejednu poznáš z rozhlasu, z televízie, mnohé máš prečítané. Rovnako ako tvoji kamaráti a rovnako ako deti kdekolvek na

Výstavy detských kníh a ich ilustrácií čakajú v apríli návštevníkov

Slniečko

Mesačník pre deti. Vydávajú Mladé letá, slovenské vydavateľstvo kníh pre mládež.

Adresa redakcie: 821 08 Bratislava, Klincková 35/a. Telefón 681-58, 645-87. Šéfredaktor

dr. Juraj Klaučo, zást. šéfredaktora dr. Ondrej Sliacky, CSc., výtvarno-technický redaktor Ondrej Mariássy. Tlačia Polygrafické závody, n. p., Bratislava-Krasňany. Rozširuje Poštová novinová služba, objednávky prijíma každá pošta a doručovateľ. Objednávky do

svete. Lebo tak ako všade, v každej krajine svieti slnko, všadeprítomná je aj rozprávka. Presvedčí ťa o tom i kniha Rozprávky zďaleka i zblízka, ktorá začiatkom roka vyšla v Mladých letách. Nájdeš v nej okrem slovenských a českých aj rozprávky bulharské, juhoslovenské, nemecké, maďarské, poľské, rumunské, ruské, kubánske, mongolské a vietnamské. A keď si všetky tie rozprávky prečítaš, možno zistíš, že hoci sú z rôznych kútov sveta, majú spoločnú jednu dôležitú vlastnosť, a to vieru vo víťazstvo dobra a spravodlivosti.

Neprepočuj v rozhlase! Druhá sobota v mesiaci o ôsmej hodine ráno patrí Kultúrnemu mesačníku. A tento rok v ňom beží súťaž o Cenu detektíva knihomoľa. Ak si teda v druhú aprílovú sobotu nastaviš budík na ôsmu, zapneš rádio a budeš pozorne počúvať, môže sa ti ujsť jedna z desiatich kníh, ktoré výhercom súťaže venujú Mladé letá a Československý rozhlas v Bratislave. Prezradím ti ešte, že ak chceš vyhrať v aprílovom kole, pomôže ti kniha Marka Twaina Princ a bedár.

zahraničia vybavuje PNS — Ústredná expedícia a dovoz tlače. Gottwaldovo nám. 6, 813 81 Bratislava. Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta. Cena výtlačku 3 Kčs, ročné predplatné 30 Kčs. Neobjednané rukopisy redakcia nevracia.

OBLUDA

- 1. VEĽMI RÁD CHODÍM NA HUBY. VIEM, NIE SOM SÁM. JE TO HRA NA SCHOVÁVAČKU: LEN ČO VSTÚPIM DO LESA, VŠETKY HUBY SA POSCHOVÁVAJÚ.
- 2. POD BUKOM OBJAVÍM SATANA.
- 3. V ŠUMIACOM OSIKOVOM LESE TANCUJE STARÝ FIALOVÝ KOZÁK.

- 4. V HUSTEJ SMREČINE ŽLTO SVETIELKUJÚ V PRSTI ROZTRATENE KURIATKA.
- 5. NA HORSKEJ LÚKE, NA HORSKOM SNIEČKU, SA OPALUJÚ "PLACHÉ" PLÁVKY.
- 6. VIDÍM, ALE NEZBIERAM. MÁM INÝ PROGRAM.

7. NAJRADŠEJ ZBIERAM MUCHOTRÁVKY. PO PRVÉ PRETO, ABY MUCHY MOHLI ŽIŤ. A POTOM, ABY MUCHOTRÁVKU NENAŠLO MALÉ DIEŤA. O ŠKOLÁKOV STRACH NEMAM. TÍ VEDIA O HUBÁCH SKORO VŠETKO.

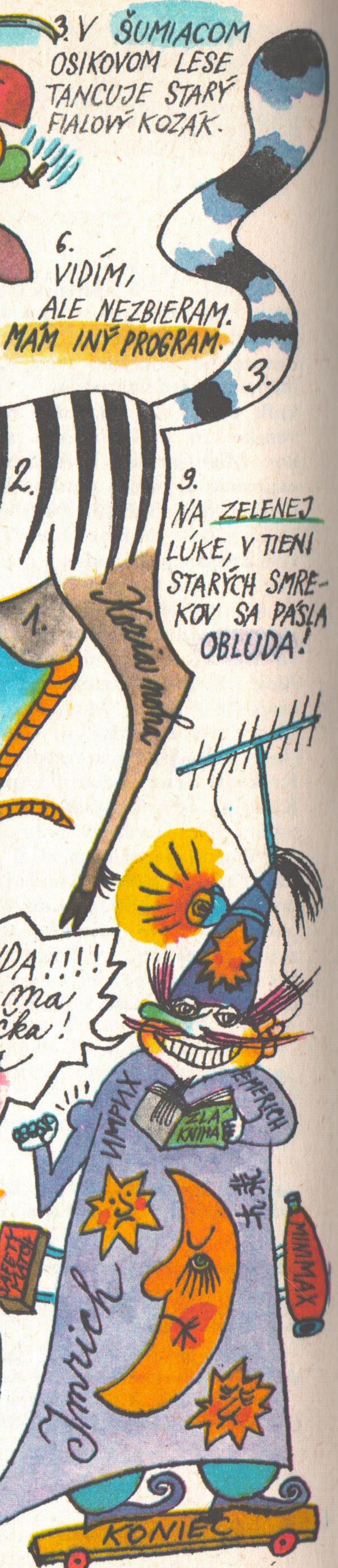
8. VYSTÚPIL SOM AŽ NA JAVOROVÚ, KDE SA CÍTIM NAJLEPŠIE. A SKORO SOM SA POMINUL...

9. S.O.S.

10. HANBA SEM, HANBA TAM, VÍZAL SOM NOHY NA PLECIA. ALE OBLUDA SA MI PRIHOVORILA KOZÍM HLASOM:

IZ: CHA-CHA-CHA, KOZA-OBLUDA!!!! DARMO SA TESTS! Dedi sa ma boja a menapism do Lniecka! Som rozvedavy, kdo sa OPOVAŽI!!!!

Neboj sa! Ja som zakliata koza. Zakliat ma černokňažník Imrich, lebo som nebola spokojná so svojou kozou postarou. Som rozložená z 9 častí. Osem je cudzích, deviatu je moja vlastná. Konkrétne radná ľavá noha. Budem zakliata dovedy, pokiaľ desi neuhadnu, že akých zvíer som poskladaná. Budem smutná obluda, lebo si myslím, že desi neuhadnu.

KONIEC